

1866 AVUSTURYA-PRUSYA SAVAŞI

- I. BİSMARCK'IN ALMANYA'YI BİRLEŞTİRME PLANI: 'AVUSTURYA'YI SAVAŞ İÇİN KİŞKİRTALIM'
- 1866'da, Almanya, içlerinde en büyüğü Prusya olmak üzere, onlarca küçük devlete bölünmüştü. Prusya Şansölyesi Otto von Bismarck (1862-1890) Almanya'yı Prusya'nın önderliğinde birleştirmek istiyordu. Bu planının ana nedeni, Prusya'nın coğrafik sınırlarının çok taraflı ve uzun olmasıydı. Bu da Prusya için bir güvensizlik yaratıyordu. Birleşmiş bir Almanya'nın daha iyi korunan sınırları, daha çok kaynağı ve daha fazla güvenliği olabilirdi. Almanya üzerinde Prusya'nın hakimiyetini kurmak isteyen Bismarck, Avusturya'nın Güney Almanya üzerindeki etkisini savaş ile kırmak istedi. Bu politikanın başarılı olması için iki önkoşul vardı: (1) Fransa, İngiltere ve Rusya, Prusya Avusturya'ya saldırırken tarafsız kalmaları için ikna edilmelilerdi; (2) Prusya kralı, kardeş Avusturya'ya savaş ilan etmesi için ikna edilmeliydi. Bismarck'ın çözümü şöyleydi: Prusya, diğer Avrupa devletlerinin Prusya'dan korkmaması için yumuşakça ikna edilirken, Avusturya'da savaş başlatması için kişkirtılacaktı. Eğer Avusturya savaş ilan ederse, diğer Avrupa devletlerinden kendisini soyutlamakla kalmaz, Prusya kralını da kızdırarak onun da savaş ilan etmesini sağlardı.

II. SAVAŞA GİDEN YOL: OLAYLAR VE KOŞULLAR

A. Bismarck'ın Yanıltmaları

1. Prusya'nın gücü ile ilgili yanıltmalar: 'Biz zayıfız!'
2. Prusya'nın niyetleri ile ilgili yanıltmalar: 'Biz iyi niyetliyiz!' Bismarck, Rusya'ya Prusya'nın sınırlı amaçları konusunda Ruslar'ı ikna etmek için Scheweinitz misyonunu gönderdi.
 - Not: Prusya'nın amaçları gerçekten de sınırlıydı. Fransa'nın 1871'deki yenilgisinden sonra, Bismarck Almanya'nın 'doyduğunu' ilan etmişti. Ama 1890'dan sonra, Almanya'nın iştahı gittikçe arttı. Ortaya çıktı ki, Bismarck'ın selefleri onunla aynı görüşte değildi.

B. Kısmen Bismarck'ın yanıltmaları nedeniyle, İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Prusya'yı kontrol altında tutmak gibi bir amaçları yoktu.

1. İngiltere, Prusya'dan çok Fransa'dan korkuyordu ve zaten genellikle yalnızcılık politikasını benimsiyordu.
2. Fransa, kardeşler arasında uzun sürecek bir Avusturya-Almanya savaşını kendi lehine çevirmek istiyordu: 'Belki de bir hakemlik rolü oynarız ve ücret olarak da Ren bölgesini talep ederiz.'
3. Rusya ve Prusya'nın ortak noktası, her ikisinin de acımasız bir biçimde baskı altına aldıkları ve nefret ettikleri Polonya idi. Ayrıca, Rusya, 1856 Kırım Savaşı sonucunda İngiltere tarafından kendisine empoze edilen Karadeniz'in silahsızlandırılması koşulundan rahatsızdı.

C. Prusya, 8 Nisan 1866'da İtalya ile 3 ay sürecek bir ittifak antlaşmasıyla, İtalya'ya güney Avusturya'nın bir kısmını vereceğini söz verdi.

D. 21 Nisan 1866'da Avusturya çok önemli bir kararla seferberlik ilan etti. Neden böyle bir adım attı?

1. Avusturya, İtalya'nın seferberlik ilan ettiği hususunda yalan haberler alıyordu ve cevap olarak hızlı bir şekilde o da seferberlik ilan etti. Bu yalan haberlerin kaynağı

neydi? Belki Avusturyalı askerler kendi sivil yöneticilerini yönlendirmek istiyorlardı? Belki de kaynak Bismarck'ın kendisiydi. Avusturya'nın Berlin'deki temsilcisi Alois Karoly, bu haberlerin kaynağının Bismarck olduğuna inanıyordu.

2. Avusturya, İtalya ile birlikte neden Prusya'ya karşı da seferberlik ilan etti?
 - a. Avusturyalı liderler, Prusya'nın çoktan savaşı göze aldığına inanıyorlardı. Bu liderler, Avusturya'nın savaş ilan etmeden Prusya'nın hiçbirşey yapamayacağı gerçeğinin farkına varamamışlardı.
 - b. Avusturya'nın sadece bir seferberlik planı vardı. O da iki cephede birden seferberliğe geçmekti.
3. Sonuçlar: Prusya kralı çok öfkeleni ve Avusturya ile savaş seçeneğinden yana tavrını koydu. İngiltere, Fransa ve Rusya tarafsız kaldılar. Satranç tahtası Prusya'nın zaferi için düzenlenmişti.

III. SAVAŞ ZAMANINDAKİ OLAYLAR:

- A. Prusya'da savaşın amaçları hususunda askerler ve siviller arasında ciddi bir anlaşmazlık yaşanıyordu. Ordunun görüşü Avusturya'nın hatta Fransa'nın tamamen yok edilmesiydi. Bismarck da esprili bir şekilde şöyle cevap vermişti: 'Neden İstanbul'a kadar gitmiyoruz?' Prusya'nın şansına, ordu istediğini yaptıramadı.
- B. Yine de Prusya'nın amaçları az da olsa genişledi. Almanya'yı Main bölgesinde Avusturya ile paylaşmak yerine, Avusturya'yı Almanya'dan tamamen dışladı.

IV. SAVAŞIN NEDENLERİ NELERDİ? MUHTEMEL NEDENLER ARASINDA:

- A. Avusturya'nın yanlış iyimserliği
- B. Prusya'nın güvenlik arayışı ve Prusya'nın önüne çıkan saldırı fırsatı.
- C. Bismarck'ın yem atması ve Avusturya'nın son derece akılsızca o yemi yutması

V. BARIŞI NE SAĞLAYABİLİRDİ? PRUSYA'YA KARŞI BİR SAVUNMA İTTİFAKI

- VI. KRİZ GÖRÜŞMELERLE ÇÖZÜLEBİLİR MİYDİ? KORKUTUCU BİR DÜŞÜNCE OLSA DA, MUHTEMELEN HAYIR. Bismarck, Avusturya'dan taviz koparmak için, bir güç gösterisiyle ve savaşma yönünde bir iradesi olduğunu belli ederek onu korkutmak zorundaydı. Ancak bu diğer güçlerin Prusya'ya karşı bir güç dengesi oluşturmasına neden olabilirdi. Bu nedenle, Bismarck için zorlayıcı diplomasi bir seçenek değildi.

1870 FRANSA-PRUSYA SAVAŞI

I. SAVAŞA GİDEN YOL

- A. Bismarck'ın bitmeyen yanıltmaları: 'Biz zayıf ve iyi niyetliyiz!'
- B. Bismarck'ın Fransa'yı kışkırtma yolları:
 1. Hohenzollernler'in İspanya tahtına adaylığını destekleyerek, Fransa'nın Prusya tarafından kuşatılma korkularını ateşledi.
 2. Ünlü Ems telgrafına, Fransa'yı aşağılayan ve ona saygı duymayan bölümler ekleyerek, Fransa'nın 14 Temmuz 1870'de seferberlik ilan etmesini sağladı.

- C. Beklenmedik bir kaza: Salazar'ın dönüş tarihi ile ilgili telgraf '25 Haziran' yerine '9 Temmuz' olarak yanlış çevrilince, İspanyollar, kral seçimini ertelediler. Bu da, Hohenzollernler'in adaylık meselesini Temmuz ayında da canlı tuttu. Bazen kazalar da önemlidir.
- D. Özellikle Bismarck'ın yanıltmaları ve Fransa'nın anlamsız saldırganlığı söz konusu olunca, Rusya, İngiltere ve Avusturya konuyla ve olası bir Prusya zaferiyle fazla ilgilenmediler ve tarafsız kaldılar.
- E. İlk hamle avantajı? Michael Howard'a göre, Fransa böyle bir avantajı algılamış ve kazanmak için de seferberlik ilan etmiş.

II. SAVAŞ SIRASINDAKİ OLAYLAR

- A. Fransa, Prusya'nın tüm ordusunu savaşa hazır duruma getirmesinin 6 hafta süreceğini düşünmüştü. Ancak, Prusya'nın seferberlik hızıyla bu 3 hafta sürdü. Prusya'nın silah altındaki ordusunun büyüklüğü Fransa'ninkinin iki katıydı.
- B. Prusya'nın Fransız ordusunu yenmesi altı hafta sürdü. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de, Fransızlar'ın çok da akıllıca olmayan bir kararla başlarda saldırgan bir strateji izlemesiydi. Ancak sonraları Fransızlar uzun ve yorucu bir gerilla savaşı başlattılar. Bu da Prusya'yı Fransa'yı zapt etmenin zor olduğu hususunda ikna etti.
- C. Savaş sırasında, Almanya'nın amaçları Alsas-Loren'i de ilhak etmeyi içine alacak şekilde genişledi. 1867'de Prusya'nın Genelkurmay Başkanı Helmut von Moltke şunu ilan etmişti: 'Biz Fransa'dan hiçbirşey istemiyoruz.' Ancak daha sonra Alsas-Loren'i istedi. Neden? Prusya ordusunun baskıları; Bismarck da Fransa'yı Prusya'ya düşman etmenin avantajlarını görmüştü.
- D. Prusya'da savaşın amaçları ve askeri operasyonlar hakkında ciddi bir asker-sivil anlaşmazlığı vardı. Moltke Fransa'yı ağır bir biçimde ezmeyi planlıyordu ve bir hata yaparak Bismarck'ın bir İngiliz veya başka bir devletin müdahalesi hususundaki korkularını göz ardı etmişti. Ayrıca Moltke, askeri operasyonların sivillerin kontrolünde gerçekleşmesine karşı çıkıyordu. Ayrıca siviller yeterince bilgilendirilmiyordu. Bismarck da savaş alanında olanları 'beş gün sonra gazetelerden' öğrendiğini söyleyerek bu durumdan şikayet ediyordu.

III. İLGİLİ ÖNERMELER

- A. Hem Fransa hem de Prusya orduları fırsat pencereleri görüyordu.
- B. İngiltere, Rusya ve Avusturya'nın alışılmadık bir biçimde Prusya'yı dengelememesi yüzünden, Prusya kendisini saldırgan bir politika izlemesine izin veren bir pencere görüyordu.
- C. Fransa, savaşın sonucuyla ilgili yanlış bir iyimserliğe kapılmıştı.

IV. 1870 SAVAŞINDAN ALMANYA'NIN ALDIĞI YANLIŞ DERSLER: 'BİSMARCK KAN VE DEMİR KULLANARAK DOSTLAR EDİNİMİŞ VE İNSANLARI ETKİLEMİŞTİ. SEN DE YAPABİLİRSİN!'

SORU: NEDEN BU YANLIŞ DERS ALINDI?

V. BİSMARCK'IN BARIŞ ÇABALARI, 1871-1890

Fransız-Alman savaşından sonra, Bismarck Almanya'nın bütün amaçlarına ulaştığına ve artık sadece barış istediğine inanıyordu. Bu amaçla Almanya'nın komşularının barış içinde olması gerektiğini düşündü ve diğer Avrupa devletleriyle karmaşık bir ittifaklar ağı ördü.

Onun savunmaya yönelik ittifakları, birbirine düşman olan Rusya ve Avusturya-Macaristan gibi devletleri içeriyordu. Bismarck'ın kuralı şuydu: eğer herhangi biriniz saldırıya uğrarsanız, Almanya yardımınıza gelecektir; ama saldıran siz olursanız, yalnızsınız. Sonuç olarak, Avrupa 20 yıl sürecek bir barış dönemine girdi.

- VI. 1890 SONRASI ALMANYA'NIN POLİTİKASINDAKİ ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER
- A. 1871-90 arasında, Almanya tatmin olmuştu; 1890 sonrası yayılmacı bir politikaya geçti.
- B. 1864-71 arasında, Almanya'nın yayılmacı politikası yanıltmalara ve gizliliğe dayanıyordu; 1890 sonrasında Almanya, açık bir düşmanlık ve kışkırtıcılıkla yayılmacı politikasını uyguladı.
- VII. ABD DIŞ POLİTİKASI İÇİN HER İKİ SAVAŞ VE SONRASINDAN ÇIKARILACAK DERSLER
- A. Eğer deniz aşırı dengeleyici bir güç Avrupa'nın saldırgan devletlerini dengelemezse, bu devletler tahmin edilemez politikalar izleyip savaş başlatıyorlar. Bu ders hala geçerli mi?
- B. Savaşlar sonrasında çıkarılabilecek ders ise, ABD'nin de bir ittifaklar ağı örerek barışı sağlayabileceğidir.
- C. Diğer dersler: Küçük görme mi yoksa saygı duyma mı? Zokayı yutmanın tehlikeleri (bazıları bin Ladin'in ABD'yi yemi yutmaya zorladığını düşünüyor)? Kavgacılık yerine diplomasi'nin güvenilir yolları mı tercih edilmeli?
- VIII. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN ÜVERTÜRÜ: 1870-1914 YILLARI ARASINDA SAVAŞIN ÖNEMLİ SEBEPLERİ ORTADAN KALKMIŞTI. ÖYLEYSE NEDEN 1914'TE SAVAŞ PATLADI?
- Afrika'nın paylaşılması 1911 yılı itibariyle yapılmıştı. Bu da uluslararası bir çatışmanın önemli bir sebebini ortadan kaldırmıştı.
 - 1870-71 Savaşı ile, Almanya Sorunu Almanya'nın lehine çözülmüştü.
 - 1870-1914 yılları arasında Almanya'nın gücü artmıştı ve bundan sonra da artacak gibi görünüyordu. Öyleyse neden Almanya arkasına yaslanıp bu durumun tadını çıkarmadı?